

Signature of Invigilators

1.
2.

COMMERCE Paper III

Roll No.
(In figures as in Admit Card)

Roll No.

(In words)

JY—04/17

Name of the Areas/Section (if any).....

Time Allowed : 2½ Hours]

[Maximum Marks : 200

Instructions for the Candidates

1. Write your Roll Number in the space provided on the top of this page.
2. Write name of your Elective/Section if any.
3. Answer to short answer/essay type questions are to be written in the space provided below each question or after the questions in test booklet itself. No additional sheets are to be used.
4. Read instructions given inside carefully.
5. Last page is attached at the end of the test booklet for rough work.
6. If you write your name or put any special mark on any part of the test booklet which may disclose in any way your identity, you will render yourself liable to disqualification.
7. Use of calculator or any other Electronics Devices are prohibited.
8. There is no negative marking.
9. You should return the test booklet to the invigilator at the end of the examination and should not carry any paper outside the examination hall.

પરીક્ષાર્થીઓ માટે સૂચનાઓ :

૧. આ પૃષ્ઠના ઉપલા ભાગે આપેલી જગ્યામાં તમારી ક્રમાંક સંખ્યા (રોલ નંબર) લખો.
૨. તમે જે વિકલ્પનો ઉત્તર આપો તેનો સ્પષ્ટ નિર્દેશ કરો.
૩. ટૂંક નોંધ કે નિબંધ પ્રકારના પ્રશ્નોના ઉત્તર દરેક પ્રશ્નની નીચે આપેલી જગ્યામાં જ લખો. વધારાના કોઈ કાગળનો ઉપયોગ કરશો નહીં.
- ૪ અંદર આપેલી સૂચનાઓ ધ્યાનથી વાંચો.
૫. આ ઉત્તર પોથીને અંતે આપેલું પૃષ્ઠ કાચા કામ માટે છે.
૬. આ ઉત્તર પોથીમાં કયાંય પણ તમારી ઓળખ કરાવી દે એવી રીતે તમારું નામ કે કોઈ ચોક્કસ નિશાની કરી હશે તો તમે આ પરીક્ષા માટે ગેરલાયક સાબીત થશો.
૭. કેલક્યુલેટર અથવા ઈલેક્ટ્રોનિક્સ સાધનો જેવાનો ઉપયોગ કરવો નહીં.
૮. નકારાત્મક ગુણાંક પદ્ધતિ નથી.
૯. પ્રશ્નપત્ર લખાઈ રહે એટલે આ ઉત્તર પોથી તમારા નિરીક્ષકને આપી દેવી. પરીક્ષાખંડની બહાર કોઈ પણ પ્રશ્નપત્ર લઈ જવું નહીં.

FOR OFFICE USE ONLY Marks Obtained

Question Number	Marks Obtained	Question Number	Marks Obtained	Question Number	Marks Obtained
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
10.					
11.					

Total Marks Obtained.....
Signature of the co-ordinator.....
(Evaluation)

SEAL

COMMERCE
વાણિજ્ય
PAPER-III
પ્રશ્નપત્ર-III

Note : This paper consists of two parts (A and B). All questions are compulsory.
નોંધ : આ પ્રશ્નપત્રના અ અને બ એમ બે વિભાગો છે. બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

Part A
વિભાગ-અ

Note : This part has ten short essay type questions of 16 marks each to be answered in about 300 words each.

નોંધ : વિભાગ અ માં દસ લઘુ નિબંધાત્મક પ્રકારના પ્રશ્નો છે. દરેકના ગુણાંક 16 છે. દરેક ઉત્તર આશરે 300 શબ્દોમાં લખાયેલો હોવો જરૂરી છે.

1. (a) Briefly describe 'Second Generation Economic Reforms in India'.
- (b) Highlight the major elements of business environment.
- (a) ભારતમાં બીજી પેઢીના આર્થિક સુધારાઓનું સંક્ષિપ્તમાં વર્ણન કરો.
- (b) ધંધાકીય પર્યાવરણના મુખ્ય તત્ત્વો સમજાવો.

2. (a) Explain the important ratios used to study liquidity and profitability of an industrial unit.
- (b) Discuss the impact of changes in the valuation of assets and liabilities of a partnership firm on the admission of a partner.
- (a) ઔદ્યોગિક એકમની તરલતા અને નફાકારકતાના અભ્યાસ માટે અગત્યના ગુણોત્તરો સમજાવો.
- (b) ભાગીદારી પેઢીમાં નવા ભાગીદારના પ્રવેશ સમયે પેઢીની મિલકતો તથા દેવાની કિંમતોમાં ફેરફારને લીધે થતી અસરો વર્ણવો.

3. (a) Discuss the law of demand.
(b) Explain economies of scale.
(a) मांगનો नियम समझवो.
(b) मोटा पाया परना उत्पादनना लाभो वर्शवो.

4. (a) The following information is given :

Income Status	Type of School		Total
	Public	Government	
Low	370	430	800
High	130	70	200
Total	500	500	1000

with the help of Chi-square test, test the association between income status and type of schooling at 5% level of significance. (Table Value of Chi-square = 3.841)

- (b) Describe different types of errors in hypothesis testing.

- (a) નીચે મુજબ માહિતિ આપવામાં આવેલી છે :

આવક કક્ષા	શાળાનાં પ્રકાર		કુલ
	પબ્લીક	સરકારી	
નીચી	370	430	800
ઉચી	130	70	200
કુલ	500	500	1000

‘કાય’ સ્કવેર ટેસ્ટનો ઉપયોગ કરીને આવકની કક્ષા તથા સ્કૂલના પ્રકાર વચ્ચેનો સંબંધ સમજાવો. (જ્યારે સાર્થકતા કક્ષા 5% હોય) (‘કાય’ સ્કવેરની ટેબલ વેલ્યુ=3.841)

- (b) પરિકલ્પનાના પરિક્ષણોમાં થતી વિવિધ પ્રકારની ભૂલો વર્ણવો.

5. (a) Describe the important ingredients of organisational culture.
(b) Describe contingency theory of leadership.
(a) व्यवस्थातंत्रीय संस्कृतिनां मुख्य तत्वो वर्णवो.
(b) नेतृत्वनी कन्टीजन्सी थीयरी वर्णवो.

6. (a) Explain the factors to be considered for branding a product.
(b) Describe the salient features of buyers' behaviour for industrial products.
(a) પેદાશના બ્રાંડિંગને લગતા પરિબલો સમજાવો.
(b) ઔદ્યોગિક પેદાશોની ખરીદી વર્તણૂકની મુખ્ય લાક્ષણિકતાઓ વર્ણવો.

7. (a) The following data are available :
- Earning per share Rs. 8
 Rate of return on investment 16%
 Rate of return required by shareholders 12%
- If Gordon's basic valuation formula holds, what will be the price per share when the dividend payout ratio (i) 50%, (ii) 75% and (iii) 100%.
- (b) Describe the theory of capital structure explaining the existence of optimum capital structure.
- (a) નીચે પ્રમાણેની વિગતો પ્રાપ્ય છે :
- શેરદીઠ કમાણી રૂ. 8
 રોકાણ પર વળતરનો દર 16%
 શેરહોલ્ડરો માટે જરૂરી વળતરનો દર 12%
- ગોર્ડનનાં ડિવિડન્ડ અંગેના મૂળભૂત મૂલ્યાંકન સૂત્રનો ઉપયોગ કરીને નીચેના સંજોગોમાં ઈકવીટી શેરની કિંમત શોધો.
- (i) ડિવિડન્ડ ચૂકવણી ગુણોત્તર 50%
 (ii) ડિવિડન્ડ ચૂકવણી ગુણોત્તર 75%
 (iii) ડિવિડન્ડ ચૂકવણી ગુણોત્તર 100%
- (b) “ઈષ્ટતમ મૂડીમાળખું શક્ય છે” એ બાબત પ્રસ્થાપિત કરતી મૂડી માળખા અંગેની થીયરી વર્ણવો.

8. (a) Write a critical note on succession planning.
(b) How are morale and productivity interconnected ?
(a) ઉત્તરાધિકારી પસંદ કરવા અંગેના આયોજન વિશે ટીકાત્મક નોંધ લખો.
(b) કર્મચારી જુસ્સો અને ઉત્પાદકતા કેવી રીતે સંકળાયેલા છે?

9. (a) Explain the importance causes of Non-performing Assets in Indian Banks.
- (b) Discuss the role of NABARD in rural development.
- (a) ભારતિય બેંકોમાં બિનઉત્પાદકીય મિલ્કતોને (NPA) સર્જનને લગતા અગત્યના કારણો સમજાવો.
- (b) ગ્રામ્ય વિકાસના સંદર્ભમાં NABARD નો ફાળો ચર્ચો.

10. (a) Explain the scope of International Business.
(b) Describe instruments of international liquidity.
(a) आंतरराष्ट्रीय वेपारनुं कार्यक्षेत्र समझवो.
(b) आंतरराष्ट्रीय तरलता साथे संकषायेल साधनो वर्णवो.

Part B
વિભાગ-બ

Note : This part has only **one** question of **40** marks. to be answered in about **800** words.
નોંધ : આ વિભાગમાં માત્ર એક જ પ્રશ્ન છે અને તે **40** ગુણાંક ધરાવે છે. એનો ઉત્તર આશરે **800** શબ્દોમાં આપવો જરૂરી છે.

11. (a) Write a detailed critical note on the implementation of responsibility accounting in India.
(b) Define factoring and its characteristic features and explain the mechanism involved in it.
(a) ભારતમાં “જવાબદારી હિસાબી પદ્ધતિ” ના અમલ વિશે વિગતવાર ટીકાત્મક નોંધ લખો.
(b) “ફેક્ટરિંગ” ની વ્યાખ્યા આપો. તેની લાક્ષણિકતાઓ સમજાવો અને ફેક્ટરિંગની પ્રક્રિયા વર્ણવો.

Or
અથવા

Write critical notes on :

- (a) On line marketing;
(b) Marketing Research Process.
ટીકાત્મક નોંધ લખો :
(a) ઓન લાઈન માર્કેટિંગ
(b) બજાર સંશોધન પ્રક્રિયા.

Or
અથવા

- (a) Explain different forms of workers' participation in Management.
(b) Describe the important challenges being faced by Human Resource Manager in Indian Corporate Sector.
(a) સંચાલનમાં કર્મચારીઓની ભાગીદારીના વિવિધ સ્વરુપો સમજાવો.
(b) ભારતિય કંપની ક્ષેત્રમાં માનવ સંશોધન મેનેજરની કામગીરી સાથે સંકળાયેલ અગત્યના પડકારો વર્ણવો.

Or
અથવા

- (a) Write a note on NAFTA.
(b) Highlight important elements of Intellectual Property Rights.
(a) “NAFTA” વિશે નોંધ લખો.
(b) “બૌદ્ધિક મિલકતો અંગેનો અધિકાર” ના અગત્યના તત્વો નોંધો.

Or
અથવા

Discuss in detail the provisions for computation of taxable income and tax liability for individual, whose main sources of income are (a) Salary (b) Dividend and (c) Bank interest, for previous year 2003-04.
જેમની આવકના મુખ્ય પ્રાપ્તિ સ્થાનો (a) પગાર (b) ડિવિડન્ડ અને (c) બેંક વ્યાજ હોય, તેવી વ્યક્તિઓ માટે પાછલું વર્ષ ૨૦૦૩-૦૪ ના સંદર્ભમાં કરપાત્ર આવક અને કર અંગેની જવાબદારીને લગતી આવકવેરા ધારાની સંબંધિત જોગવાઈઓ ચર્ચો.

